

The Worldview and Artistry of Christmas and Epiphany Carols Sung by the Ukrainians in the Roumanian Province of Banat

Oleksiy VERTIY

Grounded on I. Khlanta's, I. Reboshapka's and I. Liber's recordings of Christmas and Epiphany carols, the author studies the development of these genres, their ideology, place and role in the spiritual life. These folklore works have preserved their unique national features and regularities from conceptual, spiritual, artistic and aesthetic viewpoints. They have become an important factor in the spiritual and cultural life of the Ukrainians among the nations of southern Europe and contributed to the propaganda of Ukrainian cultural values among them.

Keywords: Christmas carol, Epiphany carol, world, motif, national identity.

Духовно-мировоззренческое и художественно-эстетическое своеобразие колядок и щедривок украинцев румынской провинции Банат

Алексей ВЕРТИЙ

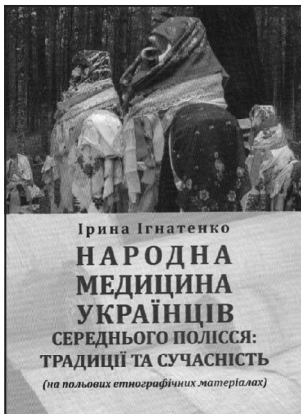
На основе записей колядок и щедривок украинцев румынской провинции Банат, сделанных И. Хлантой, И. Ребошапкой, И. Либером, в статье анализируется диалектика становления и развития этих жанров, выявляется их идеология, место и роль в духовной жизни. Автор отмечает, что эти фольклорные произведения сохранили все признаки своей национальной самобытности, а также специфику становления в мировоззренческом, духовном, художественном и эстетическом аспектах. Они стали важным фактором духовной и культурной жизни украинцев среди других народов южной Европы и способствовали распространению и утверждению украинских культурных ценностей.

Ключевые слова: колядки, щедривки, мир, мотив, украинский фольклор, национальная самобытность.

Стаття надійшла до редколегії 18.12.2012

Прийнята до друку 27.01.2013

Нові книги



Ігнатенко І. Народна медицина Середнього Полісся: традиції та сучасність (на польових етнографічних матеріалах). – Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори-2006", 2013. – 336 с.

Книгу, яка вийшла вже другим виданням, присвячено народній медицині українців Середнього Полісся – регіону, землі якого було забруднено внаслідок аварії на Чорнобильському АЕС. На основі багатого масиву польового матеріалу, який збрала авторка під час історико-етнографічних експедицій на Полісся, а також залучених архівних джерел, проаналізовано традиційні та сучасні погляди на народних лікарів; розкрито походження та діагностику хвороб у світоглядних уявленнях поліщуків, способи їх лікування; простежено традиції та інновації у галузі сучасного народного лікування.

Problems of Studying the “Samaritan Woman” Folk Song

Olena SYROYID'

A folk song about a sinner who meets the God is popular among many nations. This paper is dedicated to the Ukrainian variants of “Samaritan woman”, covering the existing studies, its functioning and interpreting in the oral tradition, especially in the Lviv region today. The “Samaritan woman” as a “pure form” of folk life is beyond rational scheming. The paper also publishes the unknown versions of this songs.

Keywords: plot, version, motif, functioning, interpretation..

Проблематика досліджень «Самарянки»

Елена СЫРОИД

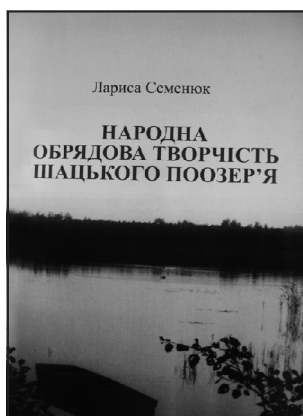
Статья посвящена исследованию украинских вариантов «Самарянки» - народной песни о встрече грешницы с Богом, которая популярна у многих народов. Рассмотрена история исследования произведения, при этом внимание акцентировано на особенностях его функционирования и интерпретации в устной традиции, выявлена специфика бытования этой песни на территории современной Львовщины. По мнению автора, «Самарянка» как «чистая форма» народного бытия мало поддается рефлексии. Однако в силу повышенного внимания исследователей к этому яркому феномену народного творчества выстраивается интересный сюжет, который требует продолжения, ибо продолжает жить история, положенная в основу самого произведения. В работе также представлены записи текстов, которые до сих пор не были опубликованы.

Ключевые слова: сюжет, вариант, мотив, функционирование, интерпретация.

Стаття надійшла до редколегії 24.11.2012.

Прийнята до друку 21.01.2013.

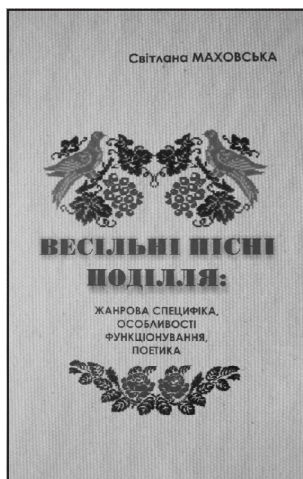
Нові книги



Семенюк Л. Народна обрядова творчість Шацького поозер'я: монографія. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 200 с.

У монографії досліджено систему традиційних звичаїв і обрядів та словесний обрядовий фольклор Шацького поозер'я в жанрово-структурному й функціональному аспектах. Календарно-обрядовий та родинно-обрядовий пісенний фольклор регіону проаналізовано на основі друкованих матеріалів і рукописних записів переважно останнього десятиріччя. Особливу увагу зацентровано на рисах регіональної та локальної специфіки творів.

У книзі, крім трьох основних розділів, у яких розглянуто історіографію, календарно- та родинно-обрядову творчість, також подано список використаної літератури та джерел, додатки, списки умовних скорочень друкованих джерел і населених пунктів Шацького району, в яких записано зразки обрядового фольклору.



Маховська С. Весільні пісні Поділля: жанрова специфіка, особливості функціонування, поетика. – Хмельницький: Видавець ПП Заколотний М. І., 2012. – 320 с.

У монографії на основі систематизованого весільного фольклору Поділля простежено головні аспекти взаємодії весільного обряду і пісні, проаналізовано засоби локалізації та характерні риси пісенної традиції регіону. Здійснено типологічну класифікацію жанрових ознак пісенних текстів, простежено еволюцію мотивів, образів, з'ясовано мовно-художню палітру народних творів, з'ясовано специфіку побутування основних пісенних різновидів Поділля і традиційної обрядової родинної творчості у контексті всеукраїнського та слов'янського масивів. У першій частині книги висвітлено історію фіксації та дослідження весільних пісень Поділля, другу присвячено дослідженню поетики весільної пісенності Поділля. Завершують книгу висновки, список використаної літератури та джерел, перелік умовних скорочень.

Slavonic Wedding Ceremonies through the Prism of Colour Code of Mythopoetic Consciousness

Ina SHVED

The author analyses the colour code in Slavonic ceremonial texts of wedding, revealing the syntagmatic and paradigmatic connections of colour symbols (white, black, red, yellow, green, blue, grey). As a result of historical-genetic and functional-semantic studies of colour code in wedding ceremonies and Slavonic folk overview, motivated by the changes in the social and familial status of newly-weds, the conclusion is drawn that the elements of colour models help to model the phases of the bride and bridegroom's transition into a new condition, to symbolically and magically generate a happy life for the newly-weds and their next generation as well as to express the ideas of defence, compensation while transmitting information about the psycho-physical, social, material status of participants of wedding ceremony, revealing aesthetic and other values.

Key words: ceremony, wedding, colour code, semantics, symbolism.

Славянские свадебные обряды сквозь призму цветового кода мифопоэтического сознания

Инна ШВЕД

В статье анализируется «язык» цвета в славянских обрядовых свадебных текстах, выявляются синтагматические и парадигматические связи цветовых символов (белого, черного, красного, желтого, зеленого, синего, серого). В результате историко-генетического и функционально-семантического исследования цветового кода свадебного обряда и славянских народных представлений, связанных с изменением социального и семейного статуса молодых, делается вывод, что при помощи элементов цветового кода моделируются фазы перехода невесты и жениха в новое состояние, символически и магически продуцируется благополучная жизнь молодоженов и их будущих детей, выражаются идеи защиты, компенсации, ликвидации определенного дефицита, транслируется информация о психофизическом, социальном, материальном состоянии участников свадебного обряда, выявляются эстетические и иные оценки.

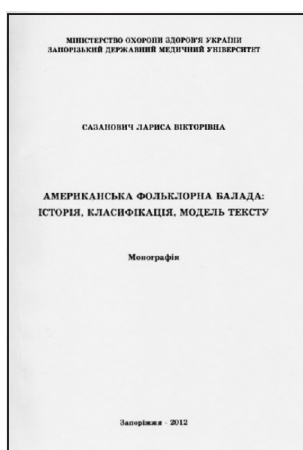
Ключевые слова: обряд, свадьба, цветовой код, семантика, символика.

Стаття надійшла до редколегії 20.11.2012.
Прийнята до друку 25.12.2012.

Нові книги

Сазанович Л. В. Американська фольклорна балада: історія, класифікація, модель тексту. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2012. – 164 с.

Уперше розглянуто проблему стереотипізації на маловідомому матеріалі американської англосовітської фольклорної балади. Висвітлено теоретико-методологічну специфіку підходів до аналізу стереотипізації як міждисциплінарного явища. Узагальнено особливості ставлення представників різних національних шкіл до окреслення проблеми типового у фольклорі. У базовому третьому розділі книги досліджено ідейно-тематичну палітру і композиційні моделі стереотипності американської англосовітської фольклорної балади; увагу приділено, зокрема, тематичному й ідейному аспектам стереотипізації, визначенню ustalених елементів сюжету та їх функцій у цілісній структурі баладного тексту.



Pokuttia's Folklore iv Vasyl Ravliuk's Records

Hanna SOKIL

The teacher, journalist and area historian Vasyl Ravliuk's activities started with recording oral literature. The article explores the ritual songs (Springtime, Christmas and Epiphany carols as well as wedding songs) and other folk genres, which he recorded in the region of Pokuttia. It also introduces the unknown archival materials. The findings have shown that Pokuttia folklore recorded by V. Ravlyuk enriched the editions of the Shevchenko Scholarly Society with interesting and bright variants of various folk poetic genres. Most of them have the nationwide basis while preserving some local features. Thus, the personality of V. Ravlyuka deserves further study.

Keywords: folklore, genres, themes, images, motives, records, archives.

Фольклор Покуття в записях Василя Равлюка

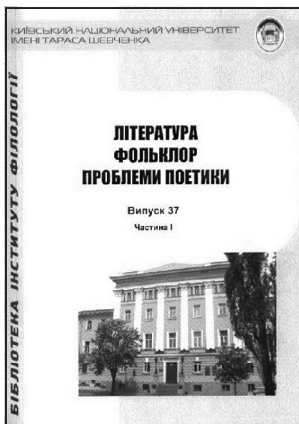
Анна СОКИЛ

Деятельность В. Равлюка, педагога, публициста, краеведа, начиналась с записей произведений устной словесности. В статье проанализированы обрядовые песни (гайивки, колядки, свадебные песни) и другие фольклорные жанры, которые он записал в Покуття. В научный оборот введены не только опубликованные, но и архивные материалы. В заключении указано, что устная народная словесность Покуття, которую зафиксировал В. Равлюк, пополнила и обогатила издания НТШ интересными вариантами произведений различных фольклорных жанров. Большинство из них может быть соотнесено с общеукраинскими инвариантами, хотя и имеет локальные особенности. Поэтому фигура В. Равлюка достойна внимания фольклористов, а собранный им материал - дальнейшего изучения.

Ключевые слова: фольклор, жанры, тематика, образы, мотивы, фиксации, архивы.

Стаття надійшла до редколегії 14.01.2013
Прийнята до друку 26.02.2013

Нові книги



Література. Фольклор. Проблеми поетики. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2012. – Вип. 37. – Ч. 1. – 366 с.

У збірнику на матеріалах народної творчості та художньої літератури розглянуто питання поетики окремих жанрів (билин, дум, колицкових і жовнірських пісень, коломийок, казок, легенд і переказів, народних оповідань, анекдотів, прислів'їв і приказок), досліджено маловідомі аспекти діяльності українських фольклористів (М. Максимовича, М. Костомарова, П. Іванова, М. Грушевського, І. Франка, Ф. Колесси, Д. Єндика), розглянуто особливості фольклоризму у творах М. Гоголя, Т. Шевченка, П. Куліша, О. Гончара, М. Вінграновського та інших письменників.



Славянские древности: Этнолингвистический словарь в 5-ти томах / Под общей ред. Н. И. Толстого. – Москва: Международные отношения, 2012. – Т. 5: С (Сказка) – Я (Ящерица). – 736 с.

Це видання енциклопедичного характеру є першим у славистиці досвідом етнолінгвістичного словника традиційної духовної культури всіх слов'янських народів. У ньому підведено підсумок більш ніж півторастолітнього вивчення слов'янських мов, фольклору, міфології, етнографії, народного мистецтва. Окрім наукового інтересу, ця праця водночас буде цікавою для найширшого кола читачів. У книзі йдеться про різні сторони духовного життя слов'янських народів. Спеціальні статті присвячено народним уявленням про світобудову, природу, святих покровителів, повір'ям про чарівників, нечисту силу, різних духів. У словнику подано матеріали про народний календар, обряди, звичаї, свята та сімейний уклад слов'ян.

Ой чи не в того лукомор'я зелена лоза!
 Зелену лозу вітер сушить!
 Вітер сушить, листи розносить!
 Один листочок у морі впав,
 другий листочок до серденька припав,
 третьому листочку рану лічити,
 рану кіровати; і т. д.

Вам погано. Голова болить. Серце ниє. Кличте стареньку: вона вам виліє переполох – і, виливаючи, нашепче:

Ой, гульк, вода! Бусь, вода!
 Креши огню, жени біду! і т. д.

У замовляннях ви немало відшукаєте для етнографії.
 Між українськими замовляннями є багато подібних до російських.

На перший раз – досить. Бажаючи бути коротким, я, можливо, не домовив багато що. Пробачте. Буде час, буде нагода – і я знову, якщо ви забажаєте, заговорю про пам'ятки української народної словесності. Але я волів би знати перш: чи вартують ці пам'ятки вашої уваги.

Харків.
 1834 р. Серпня 7.

Переклав із російської Ігор Гунчик

Нові книги

Швед І. А. Міфалогія колеру ў беларускай традыцыйнай духоўнай культуры: манаграфія. – Брэст: БрДУ, 2011 – 291 с.

У монографії досліджено міфологію кольору як фрагмент народної картини світу білорусів. На матеріалі текстів різних жанрів фольклору охарактеризовано семантику і функціонування конкретних символів як чинників кольорового коду. У першому розділі монографії простежено історію вивчення кольору в культурі, з'ясовано проблематику міфології кольору у слов'янознавстві, а також визначено теоретико-методологічну основу дослідження кольорового коду білоруської духовної культури. У двох підрозділах наступного розділу досліджено міфологію семи кольорів (білого, червоного, чорного, жовтого, зеленого, синього, сірого) та кольорові діади і тріади в білоруському фольклорі.

